

Wielki sponsor nauki chce otwartego dostępu do wyników badań

6 października 2020

Jedna z największych na świecie organizacji charytatywnych finansujących badania naukowe – Howard Hughes Medical Institute (HHMI) – ogłosiła, że od początku 2022 roku wyniki wszystkich badań, w których sfinansowaniu odegra główną rolę, będą musiały zostać natychmiast udostępnione publicznie. Obecnie HHMI wymaga, by artykuły takie zostały upublicznione 12 miesięcy od publikacji.

HHMI przyznaje, że gdy nowe zasady wejdą w życie, mogą odczuć je też naukowcy zatrudnieni przez tę instytucję, wśród których są najlepsi fachowcy z wielu dziedzin, publikujący z „Nature”, „Cell” czy „Science”.

Instytut przeznacza olbrzymie kwoty na badania biomedyczne. W 2019 roku było to 763 miliony dolarów. „Uważamy, że bardzo ważnym jest, by informacja szybko się rozprzestrzeniała, by można było weryfikować badania i budować nowe na ich podstawie” – mówi prezydent Instytutu, biochemiczka Erin O’Shea. „Opóźnienia to poważny problem nauki. Nie ułatwiają one w przyspieszeniu odkryć” – dodaje.

Zasady ogłoszone przez HHMI są podobne do tych, jakie stosuje Coalition S, grupa, która w 2018 roku rozpoczęła kampanię na rzecz natychmiastowego otwartego dostępu do bazujących obecnie na subskrypcji pism naukowych. Członkami tej koalicji są głównie europejskie organizacje, w jej skład weszli też tacy giganci jak Wellcome Trust oraz Fundacja Billa i Melindy Gatesów. Teraz dołącza HHMI.

O’Shea przyznaje, że decyzja HHMI to forma nacisku na najbardziej prestiżowe pisma naukowe. W 2019 roku autorzy z

HHMI byli wymieniani w 13% publikacji w Cell, 5% w Nature i 7% w Science. Mimo tego wydawcy czołowych pism naukowych nie spieszą się ze zmianą polityki. Springer Nature zaprzeczył właśnie, jakoby miał całkowicie otworzyć dostęp do swoich publikacji od stycznia 2021 roku, kiedy to zasady opracowane przez Coalition S wejdą w życie. Z kolei AAAS, wydawca Science, rozważa pewne zmiany. Obecnie AAAS pozwala autorom na publikowanie niemal ukończonych artykułów na swoich osobistych stronach lub na witrynach swoich instytucji naukowych. Jednak publikacja ostatecznej pełnej wersji ogólnodostępnego artykułu następuje w PubMed Central 6 miesięcy po jego opublikowaniu w Science.

Członkowie Coalition S argumentują, że znalezienie artykułu naukowego na stronach autorów lub uniwersytetów może być trudne. Dlatego chcą, by artykuły takie były od razu udostępniane przez pisma naukowe. Mają też być objęte licencją CC-BY, która pozwala publikować je w innych miejscach, używać i przeszukiwać pod warunkiem umieszczenia informacji o autorach.

W samym HHMI istnieje spory sprzeciw wobec planów wymuszenia pełnej otwartości na recenzowanych pismach naukowych. Pomimo tego, że od kilku lat trwają w nim dyskusje i opracowywany jest plan takich działań, to około 50% naukowców jest im przeciwnych.

Autor: Mariusz Błoński

Na podstawie: ScienceMag.org

Źródło: KopalniaWiedzy.pl